RUSKI INWALID

No. 62.

CZWARTEK 15. Marca 1817.

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawartość. Wiadomości kraiowe: Królewstwo Polskie: Roskaz dzienny do woyska Polskiego. Wypis s Protokółu Sekretaryatu K. P. — Wiadomości zagraniczne: Niemcy. Francyia. Włochy. — Rozmaite wiadomości. — Wiadomości uczone.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Królewstwo Polskie.

Rozkaz dzienny do woyska Polskiego.
W Kwaterze Główney w Warszawie
dnia 23. Lutego (7. Marca) 1817.

Za Naywyższym Rozkazem.

Umieszczeni zostaią.

w Piechocie. W pułku 5. liniowym, przykommenderowani do tegoż pułku, Porucznik Baciarelli i Podporucznik Puchalski.

Otrzymuią żądane Dymissye.

w Gwardyi. Z batalionu Grenadyerów, Podchorąży Antoni Korzeniewski, w stopniu Podporucznika z Woyska, z pozwoleniem noszenia munduru.

Dla interessów familiynych.

w Piechocie. Adjutant polowy przy Generale Brygady Kosseckim, Kapitan Ignacy Plater. — Z pułku 1. liniowego, Kapitan Józef Suchodolski. — Z pułku 2. liniowego, Kapitan Nikodem Węgierski, w stopniu Majora, z pozwoleniem noszenia munduru.

w Jeździe. Z pułku 3. Strzelców konnych, Kapitan Ignacy Oskierko, z pozwoleniem noszenia munduru. — Z pułku 4. Strzelców konnych, Podporucznik Antoni Czarkowski. — Przykommenderowany do tegoż pułku, Podporucznik Dyonizy Okiński.

Dla słabości zdrowia.

Z pułku 1. Strzelców konnych, Porucznik Kaietan Zarski, i z pułku 4. Strzelców konnych, Kapitan Woyciech Rokossowski, oba z pozwoleniem noszenia munduru.

W nadgrodę zasług.

Z pułku 3. Ułanów, Podchorąży Antoni Kossowski, w stopniu Podporucznika.

Dla interessów familiynych.

w Korpusie Artylleryi i Inżenierów. Z korpusu Inżenierów, Podporucznik Wiktor Malski, z pozwoleniem noszenia munduru.

Otzymuią Urlopy.

w Gwardyi. Dowódzca szwadronów Strzelców konnych, Pułkownik Siemiątkowski, na tygodni 5, w Wielkie Xięstwo Poznańskie.

w Jeździe. Z pułku 3. Strzelców konnych, Major Tyszkiewicz, na dni 30, w Gubernię Kijowską.

w Korpusie Artylleryi i Inżenierów. Z kompanii 2éy Pozycyiney pieszey, Porucznik Jagmin, na dni 30, w Gubernię Grodzieńską.

Naczelny Wódz
(Podpisano) KONSTANTY
W. X. R.

Zgodno z Oryginałem:
Jenerał, Szef Sztabu Głównego,
Tolinski.

Obwieszczenie.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Uwiadamia publiczność, iż złote Królewskie w nayścisleyszém zastosowaniu się do przepisów dekretu Nayiaśnieyszego Pana z dnia 1go Grudnia 1815 roku w sztukach poiedynczych i podwóynych, to iest: pierwsze po dwadzieścia pięć, drugie po

pięćdziesiąt złotych Polskich wybite, w kurs puszczone zostały, i względem przyymowania takowych w kassach Skarbowych Kommissyie Woiewódzkie stosowne odebrały polecenie.

Działo się w Warszawie dnia 3. Marca 1817.

w Zastępstwie Ministra Prezyduiącego
Radca Stanu.
(Podpisano) *Wichliński.*
Sekretarz Jeneralny
(Podpisano) *Kruszyński.*
Za zgodność: *Łapiński.*

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski
ALEXANDER I.
Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski
etc. etc. etc.

Maiąc wzgląd na drogość teraźnieyszą zboża w naszem Królestwie Polskiém, oraz na nieobfitość ostatniego zbioru, a chcąc nową przynieść ulgę mieszkańcom rzeczonego Królestwa, i z tém większą pewnością doyść do rostropnie i dobroczynnie zamierzonego celu w uchwale Namiestnika naszego z dnia 16go Listopada 1816 roku przez zniżenie opłaty pieniężney, zastąpić maiącey dostawę w naturze produktów przez Seym 1811 roku uchwaloną.

Postanowiliśmy i stanowiemy:

Artykuł 1. Rozporządzenia artykułów 1 i 2 wyż wspomnioney uchwały Namiestnika naszego, ustanawiaiące zasady, podług których oznaczoną ma bydź ilość pieniężney opłaty uwalniaiącey na rok bieżący od dostawy produktów w naturze, zmienione będą, ceny zaś produktów, które przez kontrybuentów dostarczane bydz miały, w moc uchwały seymowey 1811 roku oznaczone, iak następuie:

Pszenicy korzec ośmnaście złotych polskich.
Zyta korzec dwanaście złotych polskich.
Owsa korzec ośm złotych polskich.
Cetnar siana trzy złote polskie.
Cetnar słomy dwa złote polskie.

Artykuł 2. Całkowita opłata, iaka w mieysce dostaw w naturze wyżey wspomnionych wymaganą bydź ma, rozłożoną będzie na dwie równe raty, i uiszczaną w miesiącach Marcu i Maiu przez kontrybuentów opłacaiących podatek ofiara zwany, zaś w miesiącach Kwietniu i Czerwcu przez tych, co nie opłacaią tylko podymne.

Artykuł 3. Rozporządzenia artykułu 5go teyże uchwały Namiestnika Naszego podobnież zmienione będą w tęm, iż zaległości należne Rządowi przez kontrybuentów z powodu dostawy produktów w naturze przez Seymy 1809 i 1811 roku uchwaloney, nie będą na teraz wymagane.

Artykuł 4. Wszelkie inne rozporządzenia wyż wzmiankowaney uchwały utrzymane są w całey i zupełney swey mocy.

Artykuł 5. Namiestnikowi Naszemu w Królestwie Polskiem i Kommissyi Spraw Wewnętrznych i Policyi wykonanie i ogłoszenie nimieyszego postanowienia Naszego polecamy.

Dan w Petersburgu dnia 31 Stycznia (12 Lutego) 1817 roku.

(Podpisano) ALEXANDER.
Przez Cesarza i Króla
(L. S.) Minister Sekretarz Stanu
Jg. Sobolewski.
Zgodno z Oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu
(Podpisano) *Jg. Sobolewski.*
Zgodno z Oryginałem:
Radca Sek. Stanu, Jenerał Bdy.
(Podp.) *Kossecki.*
Za zgodność
w Zastępstwie Sekretarza jeneralnego
Komm. Rząd. Spraw Wewnętrz. i Policyi
Wincenty *Bielski.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE NAYNOWSZE.

Niemcy.

Z Wiednia, 28. *Lutego.*

Sluby małżeńskie J. K. M. Xiażęcia *Ferdynanda Wirtembergskiego*, brata s. p. pierwszey małżonki Cesarza, s Xiężniczką *Pauliną Meiternich*, dopełnione zostały dnia 23. b. m. w kościele S°. Stefana.

— Towarzystwo dobroczynności zaymuie się od kilku dni stanem żebraków, których przez zimę wiele nabrnęło do tuteyszey stolicy. Ci co rzeczywiście pozbawieni są wszelkiey sposobności pracowania, utrzymywani są z funduszow nato przeznaczonych. Ci zaś co mogą pracować maią naznaczonę pracę i żywność.

Francya.

S Paryża, 3. *Marca.*

Dnia wczorayszego wiele osob znakomitych, członkowie Obu Izb, Jenerałowie, i Posłowie zagraniczni byli przyymowani w pałacu Tuilleryów.

1. b. m. spotkał smutny przypadek Hrabiego *Pozzo di Borgo*, Ministra Rossyiskiego przy dworze Francuzkim. Ledwie co wsiadł do poiazdu powracaiąc z mieysca gdzie przepędzał wieczor, konie poczęły unosić. Skoczył s poiazdu i tak mocno rozbił głowę o bruk, iż mu dwa razy musiano krew puścić.

— Xiąże *Kaunitz* który niedawno powrócił z Austryi, gdzie był posłem, w celu udania się w podobnemże znaczeniu do Rzymu, oraz Baron do *Vincent*, Minister pełnomocny Austryiacki przy naszym dworze, dnia wczorayszego znaydowali się na obiedzie u Xięcia *d'Escars* w Tuilleryach.

28. p. m. Okręt ciężko ładowny Amerykański zatonął nie daleko wyspy *Jersey*. Wiozł mąkę, i jabłka, gdyż ich wiele w tem mieyscu pływało po morzu. Sześć set baryłek mąki złowiono w dosyć odległych od siebie mieyscach po rozmaitych brzegach.

— Xiąże *Talleyrand* dnia wczorayszego wszedł wpełnienie obowiązku Wielkiego Szambelana przy J. K. M.

— Izba Deputowanych na posiedzeniu 1. b. m. rozbierała wydatki udziału morskiego. Propozycyia powiększenia onych czterma milionami odrzuconą została przez większość głosów 19. Stosownie do rady kommissyi rzeczone wydatki na rok 1817 niepowinne przechodzić 44 milionów.

— Baronowa *Staël* ma się lepiey, iuż gorączka nieiest tak silną.

— Król roskazem swoim 26. Lutego poruczył dozor nad robotami około ozdob Paryża nowomianowanemu urzednikowi. Tytuł iego będzie: *Dyrektor prac Paryzkich*, ma naznoczoney pensyi 15,000 franków, oprócz innych przychodów, wszystko iednakże razem niepowinne przechodzić 18,000 franków.

— Donoszą że P. *Talma* doliczywszy 30 lat swey służby, prosi o uwolnienie.

— Ex-konwencyonalista *Amar*, niegdyś członek komitetu bespieczeństwa ieneralnego umarł w Paryżu. Chociaż Króloboyca, miał iednak pozwolenie zostania w Francyi, gdyż ani się podpisywał do aktu dodatkowego, ani przyimował zadnego urzędu w czasie juryzdykcyi stu-dniowey.

WŁOCHY.

Z Rzymu, 25. *Lutego*.

Jakeśmy iuż donieśli Dwory Rzymski i Wiedeński zgodziły się we wszystkich punktach co do likwidacyi w *Mont-Napoleon*. Lecz Dwór *Turyński* dotąd ieszcze nieprzystaie na ich układy; i to iest przeszkodą, iż prace w tym względzie nieprzychodzą do końca. Rospoczęte były nowe znoszenia się dla uprzątnienia tych trudności.

— P. *Wincenty Sartori*, Konsul Stanów-Ziednoczonych Amerykańskich w Państwach Rzymskich, następuiące odebrał depesze.

Z okrętu Washington, w Port-Mahon, 1. *Stycznia* 1817 *roku.*

«Spieszę donieść WPanu, iż traktat pokoiu i przyiazni zawarty iest z Deiem i reiecyią Algierską dnia 25. ostatniego miesiąca. Główne punkta stypulacyi są też same co i w traktacie zawartym w Czerwcu 1815 roku. Stosunki nasze z innemi barbaryyskiemi mocarstwami są takie, iakich życzemy, i handel Amerykański niema żadney obawy ze strony Korsarzów Afrykańskich. Chciey oznaymić o takowych wypadkach wszystkim Amerykanom, kupcom i kapitanom okrętów, s któremi iesteśmy w związku...» i. t. d.

J. Schancey.

— Papież mocno ubolewa nad stanem Zakonów, i mało ma nadziei pomnożenia się ich członków. — Margrabia *Ischia (Canova)* oddał Papieżowi kilka pism względem ozdobienia *Rzymu*. — Ludzie niemaiący żadney roboty, będą użyci do wydobywania starożytności, i naprawy dróg. Wszystko ze starożytnych pomników będzie z ziemi wydobyte.

Bardzo wielu cudzoziemców i Szlachty Rzymskiey bywa na wieczorach u Krola *Karola IV*. Dwór iego stał się przytułkiem pieknych kunsztów. Król ten, nader biegły w starożytnościach, naybiegleyszych w nich zadziwia. Gry w *Rzymie* upadły, a zbieraiące się towarzystwa po różnych domach możnieyszych osób podobne są do Akademiy. Królowie i Xiążęta zagraniczni obcuią tam z innemi bez różnicy, gdzie daią się słyszeć często deklamacye bez przygotowania w ięzykach Greckim, Łacińskim i Włoskim. Jest także przeszło 50 domów, gdzie co wieczor nasłuchać się można piekney muzyki.

Dochody Królestwa Neapolitanskiego (oprócz Sycylii) 17 milionów dukatów tamteyszych wynoszą. — Oficerów czynnych i nieczynnych iest 7,500, a kosztuią na rok około 3 milionów dukatów. — Układy między dworami Rzymskim i Neapolitańskim idą zwolna. Papież żąda, aby cenzura książek przed drukowaniem była przy Biskupach dyecezalnych, a dwór Neapolitański niechce na to zezwolić, boby się sprzeciwiało konstytucyyney wolności druku.

Xiężna *Walli* ziechała do *Turyno*, a Król Sardyński kazał dać iey straż honorową.

Wyiazd Krola i Królowey Sardyńskich do *Genui* nastąpi w pierwszych tygodniach wielkiego postu, a maią tam dwa miesiące zabawić.

W *Bononii* iest dwóch Anglików, którzy uczą magnetyzmu.

Dwa Amerykańskie okręty wypłynęły z *Tryestu*, i zabrały z osobą wiele osób, które iadą do południowey Ameryki, w celu przyięciu służby woyskowey. Ci cały swóy maiątek założyli w orężu; a że i w Ameryce rzemiosło ich popłaca teraz, zapewnę znaydą tam swoie zyski.

W *Rzymie* złapano dnia 7. Lutego w nocy bandę złodzieiów, która za pomocą wytrychów całe prawie miasto okradała.

Rabini w mieście *Raguzie* przesłali pismo do Cesarza Austryackiego z prośbą o wdanie się do seymu Niemieckiego za Zydami. Przesłali oraz Cesarzowey Austryackiey rzadki exemplarz Biblii, który do *Karola V.* należał.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

Ten sam dzień, który Hr. *Blacas* przeznaczył na dawanie u siebie wieczorów, obrała na ten koniec Xiężna *Borghese*. Wszyscy prawie bywaią u niey, a mało kto u Hrabiego, co go niezmiernie martwi i gniewa.

Chrześciianie na wyspie *Cyprze* doznaią wielkiey opieki. Ciż chrześcianie skłonili wielu mieszkańców tamteyszych do szczepienia krowiey ospy, i iuż ią pięciu tysiącom zaszczepiono.

WIADOMOSCI UCZONE.

Tegoczesna Bibliografia Rossyiska.

Osobliwośćie Peterzburga przez P. Swinin.

(Dalszy ciąg.) (*)

Памятникъ ПЕТРА ВЕЛИКАГО.

Колоссъ Родосскій днесь смири свой гордый видъ
И Нильски зданія высокихъ пирамидъ,
Престаньте болѣе считатся чудесами.
Вы смертныхъ бренными содѣланы руками
Нерукотворная здѣсь Росская гора,
Внявъ гласу Божію изъ устъ Екатерины,
Пришла во градъ Петровъ чрезъ Невскія пучины,
И пала подъ стопы Великаго Петра.

Рубанъ.

Le monument de Pierre-le-Grand.

Piramides du Nil, colosse trop fameux
Dans Rhodes si vanté, monumens fastueux,
Vous futes trop long-temps les merveilles du monde!
L'art, qui vous enfanta dans l'univers abonde;
Mais cet enorme mont est un œuvre éternel,
Qui docile à ta voix Catherine seconde,
Osa de lá Neva fendre et traverser l'onde,
Pour tomber sous ies pieds de Pierre l'immortel.

Swignine.

Tłomaczenie.

Pomnik Piotra Wielkiego.

Kolos Rodu, co morze iednym mierząc krokiem
Cudem się bydz wydawał przed śmiertelnych okiem;
Piramidy, co dotąd czas szanuie dzielny,
Niczym są, gdyż to wszystko zbudował śmiertelny.
Lecz tu góra wszechmocną prawicą zdziałana,
Słysząc z ust Katarzyny wolę swego Pana,
Grzbietem Newy przebyła niepodobne drogi,
I upadła Wielkiemu Piotrowi pod nogi.

M. M.

Pomnik wystawiony Piotrowi Wielkiemu iedyny iest w Swiecie przez swoią doskonałość i wielkość. Oko patrzącego niemoże się napaść widokiem, w którym tak dobrze połączone *piękne* i *wielkie*, daiące rys prawdziwy potężnego Monarchy któremu iest poświęcony, i Jeniuszu Monarchini, za którey stanął roskazem (*).

Na podnożu złotemi literami z iedney strony w ięzyku łacińskim a z drugiey w Rossyiskim daie się widzieć krótki ale znaczący i silny nadpis.

PETRO PRIMO
CATHARINA SECUNDA
MDCCLXXXII.

Cesarz wyobrażony w purpurze, pod nią widać ubior Rossyiski z wieńcem laurowym na głowie. Ręka prawa, wyciągnięta ku Newie, Admiralicyi, Akademii, i Twierdzy, zdaie się pokazywać patrzącemu, iż flota, nauki, handel i potęga zakwitły w Rossyi za panowania Jego, i zdaie się mowić: « Cuda co widzisz, Moiey ręki sądziełem. »

Koń Jego dzielny ognisty, wspina się na ogromną opokę, i tylnemi nogami dratuie straszliwego węża. Nie iest że to obraz żywy, który nam mowi: iż Piotr tylko Wielki mogł mieć tyle odwagi, wytrwałości i jeniuszu, ile potrzeba było do zwycięženia przeszkod, upokorzenia zazdrości, przełamania przesądów, i do dóyscia nakoniec do tey wielkości chwały.

(*Dalszy ciąg pózniey.*)

(*) Obacz Numer 46 naszego pisma.

(*) Odkrycie pomnika nastąpiło 1782 roku w sto lat po wstąpieniu na tron Rossyiski Cesarza Piotra I.